

Viite / Hänvisning

Koitereen säännöstelyn seurantaryhmän kokous 6.8.2010 klo 11–13:40
Ilomantsi, Lammassaari

Asia / Ärende

MUISTIO

Läsnä:

Pirjo Kosonen
Markku Uusitalo
Eila Piippo
Aaro Puhakka
Eero Hämäläinen
Heikki Pönkkä

Ilomantsin kunta, ympäristötoimi
Koitaajoen kalastusalue
Ilomantsin kunta, kunnanhallitus
Tyrjänsaaren kyläyhdistys
Kivilahden kyläyhdistys
Pohjois-Karjalan luonnonsuojelupiiri / Pohjois-Karjalan
Lintutieteellinen Yhdistys (PKLTY)
Vattenfall Sähköntuotanto Oy
Huhuksen kyläyhdistys
Pohjois-Karjalan ELY-keskus
Pohjois-Karjalan ELY-keskus, sihteeri
Pohjois-Karjalan ELY-keskus, puheenjohtaja

Marja Rankila
Seppo Lehtinen
Veli-Matti Kaijomaa
Riitta Niinioja
Teppo Linjama

1. Teppo Linjama avasi kokouksen tuoden terveiset poissa olevalta Janne Kärkkäiseltä. Puheenjohtajaksi valittiin Teppo Linjama ja sihteeriksi Riitta Niinioja. Esittäydettiin, kun uute-
na henkilönä oli mm. ympäristökoordinaattori Marja Rankila, Vattenfall Sähköntuotanto Oy.

2. Edellisen, 11.1.2010 pidetyn kokouksen muistioon ei ollut huomautettavaa.

3. Teppo Linjama tarkasteli Koitereen säännöstelyn mittareita ja säännöstelyn suosituksien (ks. Suomen ympäristö 37/2006) toteutumista vuoden 2010 aikana.

Suositus 1: Talven ja kevään vedenkorkeudet

Suosituksia ovat toteutuneet hyvin. Talvinen (6.2.2010) vedenkorkeus oli NN+143,12 m eli hieman ajankohdan keskimääräistä ylempänä; kevään vedenkorkeuden minimitaso (2.4.) oli 142,17 m eli noin 10 cm korkeampi kuin keskimäärin.

Suositus 2: Alkukesän vedenkorkeudet

Alkukesän 2010 vedenkorkeussuositus toteutui hyvin. Kesäkuun ylin vedenkorkeus NN+143,79 m saavutettiin 1.6. vedenpinnan laskiessa melko tasaisesti kuun loppuun mennessä noin 15 cm.

Heikki Pönkkä kertoi, että linnustoseurannassa 8.–9.6.2010 Koitereella havaittiin 18 pesivää kuikkaparia, minkä perusteella Koitereella saattaa pesiä nyt noin 40–50 kuikkaparia. Paitsi kuikan, myös lокkien ja muiden vesilintujen pesinnän kannalta tämän alkukesän vedenkorkeus oli suotuisa.

Suositus 3: Loppukesän vedenkorkeudet

Suosituksen toteutumaa ei vielä voida tarkastella.

Suositus 4: Loka-joulukuun vedenkorkeudet

Suosituksen toteutumaa ei vielä voida tarkastella.

Suositus 5: Rantojen suojaus

Rantojen sortumien korjausta ei voitu tehdä keväällä 2010 teiden pehmyden takia, kertoi Marja Rankila. Talvella on tehty lupavelvoitteena oleva Koitereen rantasyöpymien kartoitus ilmakuvausena. Tuloksia ei vielä ole käytettävissä, mutta Rankila lupasi esitellä tuloksia seuraavassa kokouksessa.

Aaro Puhakka ihmetteli, miksi toinen eroosiosta kärsinyt niemeke Savilahdessa oli jätetty suojaamatta. Keskusteltiin mm. Lutinjoen suiston Larinsaaren suojauksesta. Marja Rankila selvittää kunnostusten etenemistä seuraavaan kokoukseen.

Suositus 6: Kantojen ja muun puuaineksen poisto

Etenee aiemman käytännön mukaisesti. Heikki Pönkän mukaan kannoista on suuri hyötymonin paikoin lintujen pesinnälle. Seppo Lehtinen totesi, että vain vaaralliset irtokannot yms. tulisikin poistaa. Marja Rankila kertoi raivauksien Pamilon alueella toteutuvan lähiviikkoina.

Suositus 7: Rantojen siivous

Rantautumispaikat on siivottu aiemman käytännön mukaisesti. Todettiin, että rantautumispaikkojen yleinen siisteys on parantunut, ja esim. opastaulut auttavat asiaa. Eila Piipon mukaan ns. villit rantautumispaikat ovat ongelmallisimpia roskaantumisen kannalta.

Teppo Linjama selvittää, missä määrin ELY-keskuksen työllistämien henkilöiden toimesta voitaisiin rautaromua yms. viedä pois tänä kesänä.

Vattenfallin omistaman Hienlahden alueen roskaantumisen on tullut viestejä mm. Iломantsin kuntaan. Marja Rankila selvittää alueen siivoustarvetta.

Suositus 8: Kalakantojen hoito ja kalastus

Veli-Matti Kaijomaa kertoi Koitereen kalataloudellisten selvitysten tuloksista. Muikkukannan elpymisestä ei ole vielä takeita selvitysten perusteella, vaikka kuluva vuosi onkin ollut hyvä sekä siian että muikun poikastutkimusten perusteella. Siian ja muikun poikastutkimusta pyritään jatkamaan.

Keskustelussa todettiin mm. ahvenkantojen heikentyneen, kuhakanta sen sijaan on hyvä, joskin kalat vaikuttavat nälkiintyneiltä. Veli-Matti Kaijomaa totesi, että velvoiteistutuksien kalalajia koskevan muutosaloitteen voi tehdä Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle. Aloitteen pohjalta asiassa voidaan neuvotella, ja pohtia sitä Koitereen kalastusalueen kokouksessa.

Suositus 9: Veneväylien ja karikoiden merkitseminen

Teppo Linjama kertoi, että merkintöjä jatketaan tulevina vuosina tuloväylillä ja vuonna 2011 poikkiväylillä ELY-keskuksen ja Iломantsin kunnan yhteistyönä.

Suositus 10: Koitereen kalastus- ja veneilykartan uusintapainos

Teppo Linjama välitti Raimo Maksimaisen heinäkuisen tiedon, että kartan uusintapainokselle haetaan edelleen sponsoreita.

Suositus 11: Vedenkorkeuksien yleisöasteikoiden perustaminen

Asteikkojen ongelmana on ollut niiden liikkuminen, ELY-keskus on aiemmin korjannut asteikkoja. Keskusteltiin erityisesti Ruotinniemen asteikon tilanteesta.

Suositus 12: Virkistyskäytön ohjaus

Virkistyskäytön ohjaus etenee entisen käytännön mukaan, joka on pitkälti määritelty saarten luonnonsuojelualueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmissa. Lammassaaren opastaulut ovat käytännössä valmiina.

Suositus 13: Tiedottaminen

Kuluvana kesänä Koitereen seurantaryhmällä oli edustus Iiomantsin kesämarkkinoilla kalastusalueiden ständin yhteydessä, mutta Koitereen säännöstelystä kiinnostuneita ei ollut ruuhkaksi asti. Teppo Linjama totesi, että tulevaisuudessa mietitään muita tapoja jalkauttaa tiedottamista. Ryhmässä nähtiin hyvänä, että kutsuttaisiin median edustajat jonkin kokouksen yhteyteen.

Todettiin, että Koitereen säännöstelyn suositusten toteutumisesta on tietoa Iiomantsin kunnan nettisivuilla.

Suositus 14: Suositusten täytäntöönpanon ja vaikutusten seuranta

Marja Rankila esitteli Vattenfallin selvitystä suositusten toteutumisesta vuoden 2010 alkupuolella. Selvitys todettiin asianmukaiseksi ja se päätettiin laittaa aiemman käytännön mukaan Iiomantsin kunnan nettisivuille. Vattenfallille annettiin tunnustusta suositusten täytäntöönpanosta.

Todettiin, että suositusten toteutumisen ja vaikutusten yhteenveto tulee laadittavaksi vuoden 2011 jälkeen, tarvittaessa esitetään uusia suosituksia.

Suositus 15: Vesiluonnon ja linnuston tilan seuranta

Riitta Niinioja kertoi, että sekä vedenlaadun seuranta että vesibiologinen seuranta Koitereella sisältyvät ELY-keskuksen toteuttamaan ympäristöhallinnon yhteiseen seurantaohjelmaan 2009–2012 ja samalla myös Vuoksen vesienhoitoalueen pintavesien seurantaohjelmaan. ELY-keskuksessa vesibiologisesta seurannasta vastaa Hannu Luotonen. Vesibiologista seuranta (kasviplankton, rantavyöhykkeen piilevästö sekä syväne- ja rantavyöhykkeen pohjaeläimet) on em. ohjelman mukaan Koitereella vuonna 2011 ja vesikasvillisuus selvitys on vuonna 2012. Vuoteen 2012 on esitetty kalaston seuranta, josta vastaa Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos.

Heikki Pönkkä esitteli alkukesän linnuston seurannan tuloksia, ks. edellä suositus 2:n tarkastelu. Seuranta etenee aiemman käytännön mukaisesti. Pönkkä totesi, että Tetrisaaren luodon kallasääsken pesäpuu (kelo) jää usein veteen, ja voi kaatua ennen pitkää. Hän ehdotti, että viereisen luodon mäntyyn rakennettaisiin tekopesä esim. luonnonsuojelupiiriin, ELY-keskuksen ja Vattenfallin yhteistyönä jo tulevana syksynä.

Suositus 16: Laajennettu vedenlaadun seuranta

Riitta Niinioja esitteli ELY-keskuksen tekemän Koitereen laajennetun vedenlaadun seurannan tuloksia. Sisemmällä lahtialueilla havaittiin pohjan läheisessä vesikerroksessa hapen kulumista syvänealuetta selvemmin helmikuusta huhtikuulle 2009. Tänä aikana vedenkorkeus aleni noin 1,2 m. Sisemmät lahdet olivat elokuussa 2009 hieman rehevämpiä kuin ulommat lahdet. Koitereen vuosien 2007–2009 laajennetun vedenlaadun seurannan lyhyt raportti valmistuu loppukesällä ELY-keskuksessa. Aineisto on suppea ja koostuu viiden Koitereen länsi- ja eteläosassa sijaitsevan lahden seurannasta, jota jatketaan 2010–2011.

Koitereen lahtien vedenlaatu seurannan lisäksi ELY-keskus seuraa Koitereen syvänteiden vedenlaatua vuosina 2009–2012 osana ympäristöhallinnon yhteistä seurantaohjelmaa ja samalla osana Vuoksen vesienhoitoalueen pintavesien seurantaohjelmaa. Seurannassa vedenlaatu näytteitä otetaan vuosittain neljästi Koitereen Juuansaaren ja Vihtasaaren syvänteistä.

Suositus 17: Säännöstelysuositusten vaikutukset alapuoliseen vesistöön tutkitaan

Teppo Linjama totesi Janne Kärkkäisen terveisinä, että Siikavaaran yksityistien asia on yhä työlistalla.

Suositus 18: Selvitys Koitereen muikkukannoista

Asiaa käsiteltiin edellä suosituksen 8 yhteydessä. Muikkukantojen selvityksien yhteenveto-raporttiin voidaan palata suosituksen 14 käsittelyn yhteydessä seuraavassa kokouksessa.

Suositus 19: Kalojen elohopeapitoisuuksien tutkimus ja seuranta

Veli-Matti Kajomaa kertoi Itä-Suomen yliopiston Joensuun kampuksella sijaitsevan Ekologian tutkimusinstituutin tekemästä kalojen elohopeapitoisuuden tutkimuksesta, joka sisältyy Vattenfallin lupavelvoitteisiin. Seuraava vastaava velvoiteselvitys on vuonna 2012.

Vilkas keskustelu virisi mm. tulosten tiedottamisesta sekä kalaelohopeapitoisuuden selvittämisestä Koitereella ja lähivesistöissä laajemminkin sekä valuma-alueelta tulevan kuormituksen selvittämisestä. Tuloksista tiedottamista pidettiin tärkeänä. Kalaelohopearaportin tulosten tiedottamisesta eivät kokouksessa mukana olleet henkilöt tienneet sovitun tutkimuksen tekijän (yliopisto) ja tilaajan (Vattenfall) kesken. Asia jäi sovittavaksi ao. tahojen kesken myöhemmin. Keskusteltiin tarpeesta Koitereen, Palojärven ja Jäsyksen velvoitteellisten kalaelohopeaselvityksien lisäksi tehdä kalaelohopeapitoisuuksien selvityksiä muissakin vesistöissä (Nuorajärvi, Ilajanjärvi, ym.) eri tahojen toimesta yhteisesti. Tällainen laajempi elohopeapitoisuuksien selvitys tehtiin vuosina 2000–2001 Pielisjoen ja Koitajoen alueella laajana yhteishankkeena (Huuskonen, H. 2001, Joensuun yliopisto, Karjalan tutkimuslaitoksen julkaisuja no 3/2001).

Sovittiin, että Pirjo Kosonen selvittää eri tahojen kiinnostusta ja mahdollisuutta laajempaan kalojen elohopeapitoisuuden yhteisselvitykseen esim. vuonna 2012.

Suositus 20: Selvitys veden nousemisesta jälle

Etenee aiemman käytännön mukaisesti.

Suositus 21: Selvitys tulvavesien padottamisen vaikutuksista

Suosituksista ei ollut uutta todettavaa kesällä 2009 tehdyn selvityksen jälkeen, jota Teppo Linjama esitteli edelliskokouksessa.

Suositus 22: Muut mahdolliset lisäselvitykset tai -tutkimukset

Ei ilmennyt muita lisäselvityksiä tai -tutkimuksia.

4. Muut asiat

4.1 Teppo Linjama totesi, että Lylykosken pohjapato on rakennettu kevättalvella 2010. Sittemmin padossa on todettu murtumia, ja venekanavassa on ilmennyt ongelmia veneiden kulun kannalta. ELY-keskus on tilannut muutossuunnitelman konsultilta. Tarkoitus on tehdä korjaustyöt syksyllä 2010. Asiasta käytiin vilkas keskustelu.

4.2 Sovittiin, että mm. tiedottaminen ja loppuraportin laadinta (suositukset 13 ja 14) otetaan seuraavan kokouksen asialistalle.

5. Seuraava kokous

Seuraava kokous päätettiin pitää torstaina 27.1.2011 alkaen klo 10 Ilomantsin kunnanvirastolla.

6. Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 13:40.

Joensuussa 11.8.2010

Riitta Niinioja
sihteeri

Teppo Linjama
puheenjohtaja